U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Petra Průchy a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupený Mgr. Václavem Voříškem, advokátem, se sídlem Černého 517/13, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského nám. 125, Pardubice, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. května 2016, č. j. KrÚ 39036/2016/ODSH/13, v řízení o námitce podjatosti samosoudce Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích JUDr. Jana Dvořáka vznesené žalobcem prostřednictvím jeho právního zástupce ve věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích pod sp. zn. 52 A 79/2016,

takto:

Soudce Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích JUDr. Jan Dvořák **není** vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích pod sp. zn. 52 A 79/2016.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) byla dne 19. července 2016 doručena žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. května 2016, č. j. KrÚ 39036/2016/ODSH/13, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Pardubic ze dne 27. ledna 2016, č. j. OSA/P-1009/15-D/108, jímž byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, neboť porušil § 18 odst. 4 tohoto zákona tím, že dne 8. července 2015 v 8:38 hodin jako řidič motorového vozidla tov. zn. BMW, reg. zn. x jel na pozemní komunikaci v ul. Hradecká v Pardubicích ve směru od Masarykova náměstí k místní části Polabiny rychlostí 71 km/h (po odečtení tolerance měřícího zařízení), čímž dovolenou rychlost vyplývající z obecné úpravy na daném úseku (tj. 50 km/h) překročil o 21 km/h – měřeno při příjezdu ke stanovišti hlídky strážníků.

[2] Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného prostřednictvím Mgr. Jaroslava Topola, advokáta, jímž byl zastoupen na základě generální plné moci ze dne 3. června

2016. Samosoudce JUDr. Jan Dvořák, jemuž byla žaloba přidělena k projednání a rozhodnutí, nařídil na den 1. března 2017 jednání, na něž žalobce i žalovaného předvolal (předvolání bylo zástupci žalobce doručeno dne 21. prosince 2016).

[3] Dne 1. března 2017 bylo krajskému soudu doručeno oznámení o změně právního zastoupení, k němuž byla předložena plná moc datovaná ke dni 27. února 2017, kterou žalobce zmocnil ke svému zastupování v řízení před krajským soudem Mgr. Václava Voříška, advokáta. Téhož dne doručil žalobce krajskému soudu námitku podjatosti předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka. V námitce žalobce uvedl, že jeho původní zástupce, Mgr. Jaroslav Topol, požádal dne 27. února 2017 Mgr. Václava Voříška o převzetí zastoupení žalobce. Nový zástupce žalobci následně sdělil, že JUDr. Jan Dvořák je vůči němu patrně podjatý, přičemž žalobce v zájmu zajištění spravedlivého procesu souhlasil se vznesením námitky podjatosti. Podjatost JUDr. Jana Dvořáka vůči svému zástupci žalobce dovozuje z jeho postupu vůči Mgr. Václavu Voříškovi v jiných řízeních, v nichž tento advokát vystupoval jako zástupce či substituční zástupce jiných účastníků řízení. V prvé řadě žalobce jmenoval prohlášení soudce Jana Dvořáka, který měl v řízení vedeném u krajského soudu pod sp. zn. 52 A 32/2015 na jednání dne 15. června 2016 zástupci žalobce sdělit: „*Zřídil jsem si na Vás složku, ještě nevím, co s ní udělám.*“ Dalšího nevhodného chování se měl JUDr. Jan Dvořák dopustit na ústním jednání konaném dne 2. listopadu 2016 v rámci řízení vedeného u krajského soudu pod sp. zn. 52 A 15/2016, kdy zástupci žalobce sdělil, že jej neposlouchal dobře, aby se uklidnil a že byl rozčílen. V tomtéž řízení měl JUDr. Jan Dvořák pronést o zástupci žalobce nepravdivé tvrzení a měl v něm vzbuzovat obavy z podání případné stížnosti podle zákona o soudech a soudcích, přičemž zástupce žalobce „*trpěl po incidentu se soudcem několik dní bolestí hlavy a poruchami nespavosti*“, dále odmítl zástupci žalobce vysvětlit termín „*in fraudem legis*“ a použil nesprávný akademický titul ve vztahu k jiné soudkyni krajského soudu. JUDr. Jan Dvořák dále formulací odůvodnění rozsudku ze dne 15. června 2016, č. j. 63 A 32/2015 - 32, vyjádřil vůči zástupci žalobce přehnanou podezíravost a v rozsudku ze dne 1. června 2016, č. j. 52 A 103/2015 - 69, urážel účastníka řízení zastupovaného Mgr. Václavem Voříškem. Na jednání konaném dne 8. února 2017 v rámci řízení vedeného u krajského soudu pod sp. zn. 52 A 35/2016 měl JUDr. Jan Dvořák zástupci žalobce zabránit ve vznesení argumentace ke včasnosti námitky podjatosti a označil jej za „známého svými dlouhými přednesy“.

[4] Dne 6. března 2017 byla přípisem č. j. 52 A 79/2016 - 130 Nejvyššímu správnímu soudu postoupena námitka podjatosti k rozhodnutí. JUDr. Jan Dvořák se k námitce vyjádřil v tom smyslu, že se necítí být podjatým a není mu známa žádná skutečnost, ze které by případné pochybnosti o jeho nepodjatosti měly vyplynout. Převzetí právního zastoupení žalobce Mgr. Václavem Voříškem označil za zcela účelové a samotnou námitku podjatosti považuje za pokus o obstrukci soudního jednání. Zástupci žalobce musely být v době převzetí zastoupení okolnosti uváděné v námitce podjatosti známy. JUDr. Jan Dvořák dále nepovažuje podání žalobce za námitku podjatosti, ale za souhrn různých podnětů podávaných zástupcem žalobce ve vztahu k jeho osobě.

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat*

o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. musí účastník řízení nebo osoba zúčastněná na řízení podjatost soudce namítnout *do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží.*

[6] Ze spisu předloženého krajským soudem vyplývá, že informace o osobě soudce byla žalobci poprvé zpřístupněna v usnesení ze dne 16. srpna 2016, č. j. 52 A 79/2016 - 34, jímž byl vyzván k zaplacení soudního poplatku. Toto usnesení bylo doručeno zástupci žalobce Mgr. Jaroslavu Topolovi, stejně jako poučení účastníků řízení o možnosti vznášet námitku podjatosti ze dne 12. října 2016, č. j. 52 A 79/2016 - 41. Až do 30. září 2016 činil za žalobce úkony právě Mgr. Jaroslav Topol a i úkony soudu byly adresovány jemu. Plnou moc Mgr. Václavu Voříškovi udělil žalobce až dne 27. února 2017 a soudu tuto skutečnost oznámil až společně s podáním námitky podjatosti, tedy dne 1. března 2017. O poměru JUDr. Jana Dvořáka ke svému zástupci se žalobce mohl dozvědět nejdříve ve chvíli, kdy se Mgr. Václav Voříšek stal jeho zástupcem, tedy dne 27. února 2017. Námitka podjatosti vznesená o dva dny později tedy byla uplatněna včas.

[7] Vyloučení soudce pro podjatost představuje výjimku z ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a příslušnost soudu i soudce stanoví zákon, vyjádřené v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tato výjimka vyplývá ze základního práva, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, které je jednou z esenciálních součástí práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). V zájmu zajištění nezávislosti a nestrannosti soudního rozhodování je tedy přípustné, aby v některých případech došlo k odnětí věci zákonným postupem určenému soudci a jejímu přikázání soudci jinému; k tomu však může dojít jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které soudci reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. dubna 2003 č. j. Nao 19/2003 - 16), tedy když je evidentní, že vztah soudce k věci, účastníkům či jejich zástupcům dosahuje intenzity vylučující nestranné rozhodování soudce [nález Ústavního soudu ze dne 3. července 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)].

[8] Při rozhodování o vyloučení soudce nejde pouze o hodnocení jeho subjektivního pocitu, zda se cítí být podjatý či nikoli, nebo o hodnocení osobního vztahu soudce k účastníkům řízení či jejich zástupcům, ale v konečném důsledku zejména o objektivní úvahu, zda lze s ohledem na veškeré okolnosti případu mít za to, že by soudce podjatý být mohl, přičemž tato úvaha musí vycházet z hmotněprávního rozboru skutečností, které k pochybnostem o nestrannosti soudce vedly [nález Ústavního soudu ze dne 27. listopadu 1996 sp. zn. I. ÚS 167/94 (N 127/6 SbNU 429) a ze dne 3. července 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)]. Mají-li pochybnosti o nepodjatosti soudce vyplývat z jeho poměru k účastníkům řízení či k jejich zástupcům, může se jednat jak o poměr přátelský, tak nepřátelský, přičemž nepřátelský poměr musí pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci dosahovat určité intenzity (srov. např. již citovaný nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 167/94).

[9] Částí nyní vznášených námitek se Nejvyšší správní soud již zabýval v rozsudku ze dne 10. listopadu 2016, č. j. 7 As 158/2016 - 72, přičemž je neshledal důvodnými. Nejvyšší správní soud v citované věci posuzoval v rámci kasačního přezkumu dle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. tvrzení stěžovatele, že JUDr. Jan Dvořák „*dne 15. 6. 2016 sdělil zástupci stěžovatele* [pozn. soudu – stejně jako v nyní projednávané věci se jednalo o Mgr. Václava Voříška]*, že se opakovaně dostavil jako advokát na nařízené jednání se zpožděním a že si na něj založil složku, kde si to eviduje a že ještě neví, co s touto složkou udělá*“ a „*o zástupci stěžovatele v rozsudku krajského soudu navíc tvrdí zcela nepravdivé údaje a to, že ‚volí opakující se, nikoliv již náhodnou a neúčelovou procesní strategii, kterou se buď snaží zmařit soudní jednání, či narušit alespoň jeho průběh. Tato strategie zpočátku spočívala v žádostech tohoto advokáta o odročení jednání a přeložení na jiný termín z různých jím uváděných důvodů. Například ve věci 52 A 13/2015 tvrdil, že se musí zúčastnit jiného jednání u Krajského soudu v Hradci Králové‘ JUDr. Jan Dvořák je vůči zástupci stěžovatele přehnaně podezíravý a zcela neobvykle na něj zaměřuje svoji pozornost.*“.

[10] Sedmý senát Nejvyššího správního soudu v citovaném rozhodnutí zohlednil, že stížnost zástupce žalobce na JUDr. Jana Dvořáka vyhodnotil místopředseda krajského soudu jako nedůvodnou, a dospěl k následujícímu závěru: „*V odůvodnění napadeného rozsudku jsou proto následně jako obiter dictum obsaženy úvahy soudu o údajném obstrukčním a účelovém jednání zástupce stěžovatele, které má spočívat v tom, že se opakovaně dostavuje se zpožděním na nařízená ústní jednání. Z textu podrobného odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že tyto úvahy soudu měly bezprostřední vazbu na toto konkrétní řízení. Byly rovněž uvedeny i odkazy na řízení v jiných věcech, kdy se tento zástupce rovněž nedostavil včas na nařízené jednání. V tomto kontextu je proto nutné vnímat zmínku o složce, kterou si měl soudce na obdobné případy vést. Nepochybně je tím míněno, že soudce měl přehled o tom, že se jedná o opakované jednání žalobce, což bylo následně podrobně uvedeno v odůvodnění rozsudku. Šlo tedy o názor soudu na způsob výkonu advokátní činnosti zástupce stěžovatele. Podrobné odůvodnění této okolnosti má bezpochyby i preventivní funkci. Účastníci a jejich zástupci získali náhled soudu na takový procesní postup a mohou se tomu v budoucnu přizpůsobit. Osobní antipatie či nepřátelství, které by mohly důvodně zpochybnit nepodjatost předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka, zde nejsou zřejmé. Postup JUDr. Jana Dvořáka nezakládá důvod k domněnkám o soudcově osobní zainteresovanosti v stěžovatelově věci ani o jeho vztahu k zástupci stěžovatele. Lze tedy uzavřít, že objektivní skutečnosti v daném případě nenasvědčují domněnce o soudcově podjatosti.*“

[11] V usnesení ze dne 30. listopadu 2016, č. j. Nao 282/2016 - 92, k tomu Nejvyšší správní soud poznamenal: „*Jestliže vyjádření JUDr. Jana Dvořáka o „složce“ a údajně pomlouvačné odůvodnění rozsudku nezaložila relevantní pochybnost o podjatosti soudce v rámci řízení, jehož se bezprostředně týkala, tím spíše nemohou objektivně narušit důvěru v nestrannost tohoto soudce v řízení jiném.*“ Ani v nyní projednávané věci nevidí Nejvyšší správní soud důvod, proč se od závěrů vyslovených v rozsudku č. j. 7 As 158/2016 - 72 odchýlit, a plně se s nimi ztotožňuje.

[12] Další tvrzení uvedená v námitce podjatosti, totiž různá vyjádření JUDr. Jana Dvořáka během jednání, jichž se zástupce žalobce účastnil v pozici zástupce jiných účastníků řízení před krajským soudem, se týkají jeho postupu v jiných věcech, který je

však zákonem výslovně z množiny důvodů zakládajících podjatost soudce vyloučen (srov. § 8 odst. 1 s. ř. s. *in fine*).

[13] Ze všech výše uvedených důvodů dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že samosoudce JUDr. Jan Dvořák není vyloučen z projednání a rozhodnutí výše uvedené věci.

[14] Závěrem Nejvyšší správní soud poznamenává, že pokud by se vznášení námitek podjatosti ze strany právního zástupce Mgr. Václava Voříška, resp. žalobce jeho prostřednictvím, vůči zákonným soudcům s obdobnými rysy jako v nyní posuzovaném případě opakovalo (převzetí právního zastoupení na poslední chvíli před nařízeným jednáním nebo při jednání se znalostí obsazení soudu, uplatňování důvodů pro vyloučení zákonného soudce, o nichž již Nejvyšší správní soud rozhodl, že důvod pro vyloučení zákonného soudce nezakládají), bude namístě zvážit, zda se nejedná o případ zneužití procesního práva, s důsledky nepřihlédnutí k takovému úkonu se zachováním možnosti vznést důvody pro vyloučení zákonného soudce až v případné kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí (srov. analogicky § 15b odst. 2 a 3 občanského soudního řádu).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2017

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu